

**Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
Departament Gospodarki**

**INFORMACJA
O STANIE GOSPODARKI
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
W 2017 ROKU**

Poznań, kwiecień 2018 r.

Spis treści

Synteza sytuacji gospodarczej Polski w 2017 roku.....	s.3
Wybrane symptomy zmian w województwie wielkopolskim	s.4
Wybrane wskaźniki statystyczne województwa wielkopolskiego.....	s.5
Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim.....	s.7
Rynek pracy i wynagrodzenia w województwie wielkopolskim.....	s.11
Inicjatywy klastrowe w województwie wielkopolskim.....	s.14
Atrakcyjność inwestycyjna województwa wielkopolskiego	s.15
Literatura.....	s.17

SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POLSKI W 2017 ROKU

Na koniec 2017 r. Polskę zamieszkiwało 38,434 mln osób, o tysiąc więcej niż rok wcześniej - wynika ze wstępnych danych GUS. To pierwszy wzrost liczby ludności od 2011 r. Wpływ na liczbę ludności ma liczba urodzeń, zgonów i saldo migracji - z szacunków GUS wynika, że przyrost naturalny w 2017 r. był ujemny i odpowiadał za ubytek liczby ludności o pięćset osób, a saldo migracji - dodatnie (+1,5 tys., tyle samo co w 2016 r.).

Według wstępnego szacunku produkt krajowy brutto w 2017 r. zwiększył się realnie o 4,6% w skali roku (wobec wzrostu o 2,9% w 2016 r.). Głównym czynnikiem wzrostu pozostawał konsumpcyjny popyt krajowy, przy pozytywnym (wobec negatywnego w roku poprzednim) wpływie popytu inwestycyjnego oraz nieznacznie pozytywnym oddziaływaniu eksportu netto. Spożycie ogółem było wyższe niż przed rokiem o 4,2%, w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych zwiększyło się o 4,8%. Akumulacja brutto była wyższa niż przed rokiem o 6,4% (po spadku o 1,9% w 2016 r.), w tym nakłady brutto na środki trwałe wzrosły o 5,4% (wobec spadku o 7,9% w roku poprzednim). Popyt krajowy był o 4,7% wyższy niż przed rokiem (kiedy zwiększył się o 2,2%). Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej wzrosła w tempie szybszym od notowanego w roku poprzednim (4,3% wobec 2,8%). W przemyśle wartość dodana brutto zwiększyła się o 6,2%, a w budownictwie wzrosła o 11,5% (po spadku przed rokiem). W transporcie i gospodarce magazynowej notowano wzrost wartości dodanej o 10,9%, natomiast handlu; naprawie pojazdów samochodowych – o 6,1%.

Na rynku pracy umocniły się pozytywne tendencje zapoczątkowane w 2014 r. Według szacunkowych danych liczba pracujących w gospodarce narodowej w końcu 2017 r. była o ok. 3% wyższa niż rok wcześniej. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2017 r. wzrosło w porównaniu z rokiem poprzednim o 4,5%, tj. w większym stopniu niż w 2016 r. (2,8%). Według wyników badania popytu na pracę w okresie trzech kwartałów 2017 r. utworzono więcej nowych miejsc pracy niż rok wcześniej, równocześnie zmniejszyła się liczba miejsc zlikwidowanych. Napływ bezrobocia w 2017 r. był znacznie niższy niż w roku poprzednim; zmniejszyła się również liczba skreśleń z ewidencji bezrobotnych. Stopa bezrobocia obniżyła się do 6,6% w końcu grudnia 2017 r. (z 8,2% przed rokiem) i była najniższa od ponad 25 lat.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2017 r. wzrosły w skali roku o 5,9%, a ich dynamika była wyższa niż w ośmiu poprzednich latach. Przy wzroście cen konsumpcyjnych, siła nabywcza płac zwiększyła się o 3,9%, tj. wolniej niż w 2016 r. Utrzymał się wzrost przeciętnych nominalnych emerytur i rent brutto w obu systemach; był on nieco szybszy niż przed rokiem. Siła nabywcza tych świadczeń z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych nieznacznie wzrosła, a rolników indywidualnych – obniżyła się. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych, po dwóch latach spadku, w 2017 r. wzrosły w skali roku o 2,0%. Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych był wyższy od założonego w ustawie budżetowej. Obserwowano wysoki wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych. Po spadku w 2016 r., znacznie wzrosły ceny związane z transportem; wyższe niż przed rokiem były również koszty utrzymania mieszkania. Po raz pierwszy od 2012 r. wzrosły w skali roku ceny producentów w przemyśle (o 2,9%) oraz budownictwie (o 0,6%). Według wstępnego szacunku produkcja sprzedana przemysłu ogółem w 2017 r. była wyższa niż przed rokiem o 6,6% (w 2016 r. notowano wzrost o 3,6%). W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wzrost produkcji wyniósł 6,5%. W największym stopniu zwiększyła się sprzedaż w przetwórstwie przemysłowym; wzrost odnotowano również w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji. Utrzymał się natomiast spadek produkcji w górnictwie oraz wydobywaniu. We wszystkich głównych grupowaniach przemysłowych produkcja była wyższa niż przed rokiem, w tym najbardziej w zakresie dóbr inwestycyjnych oraz dóbr zaopatrzeniowych. W grudniu 2017 r. produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się w skali roku o 2,7% (po

wyeliminowaniu wpływu czynników sezonowych wzrost wyniósł 7,3%). Szacuje się, że produkcja budowlano-montażowa ogółem w 2017 r. była o ok. 7% wyższa niż w roku poprzednim (wobec spadku o 2,6% w 2016 r.). W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wzrost produkcji wyniósł 12,1%. Produkcja budowlano-montażowa była wyższa niż przed rokiem we wszystkich działach budownictwa, w tym najbardziej zwiększyła się w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Sprzedaż robót inwestycyjnych wzrosła w większym stopniu niż remontowych. W grudniu 2017 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku wyniósł 12,7% (po wyeliminowaniu wpływu czynników sezonowych – 17,6%). Według wstępnego szacunku sprzedaż detaliczna ogółem w 2017 r. była o 4,9% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 6,2% w 2016 r.). W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób tempo wzrostu sprzedaży detalicznej w skali roku wyniosło 7,3%. W grudniu 2017 r. sprzedaż detaliczna była o 5,2% wyższa niż w analogicznym miesiącu roku poprzedniego.

WYBRANE SYMPTOMY ZMIAN W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Ludność aktywna zawodowo w IV kwartale 2017 roku stanowiła 57,2% ludności w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z III kwartałem 2017 roku wskaźnik ten obniżył się o 2,6 p. proc., a w odniesieniu do IV kwartału 2016 roku – o 0,7 p. proc. W IV kwartale 2017 r. w województwie wielkopolskim zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła 1604 tys. osób, tj. o 1,4% mniej niż w analogicznym kwartale 2016 r. Zbiorowość pracujących, licząca 1549 tys. osób, w ciągu roku zmniejszyła się o 0,1%. Biernych zawodowo było 1202 tys., co w skali roku oznacza wzrost o 1,6%, a liczba bezrobotnych wynosiła 56 tys., czyli o 25,3% mniej niż w IV kwartale 2016 r.

W ujęciu rocznym stosunek liczby osób niepracujących do pracujących utrzymał się na zbliżonym poziomie. W IV kwartale 2017 r. w województwie wielkopolskim na 1000 pracujących przypadało 812 niepracujących (788 w miastach i 843 na wsi), podczas gdy w analogicznym kwartale 2016 r. – 811 (odpowiednio 787 i 842). W kraju współczynnik ten ukształtował się na poziomie 864 wobec 880 przed rokiem. Współczynnik aktywności zawodowej zmniejszył się o 0,1 p. proc. w stosunku do IV kwartału 2016 r. i wyniósł 56,2%.

W IV kwartale 2017 r. w województwie wielkopolskim zbiorowość bezrobotnych (zgodnie z definicją bezrobotnego stosowaną w BAEL) liczyła 56 tys. osób i w ciągu roku zmniejszyła się średnio o 25,3%. Największy spadek zanotowano w grupie mężczyzn – o 32,6% oraz wśród mieszkańców miast – o 26,3%. Na wsi w tym czasie liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 24,3%, a w zbiorowości kobiet – o 17,2%. Wśród bezrobotnych przeważały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (51,8% wobec 48,0% w IV kwartale 2016 r.). Biorąc pod uwagę kryterium wieku, największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano w grupie wieku 35–44 lata (28,6% wobec 24,0%).

W 2017 r. w działalności przemysłowej przedsiębiorstw dominowały cztery działy specjalizujące się w produkcji: artykułów spożywczych (20,3% wartości produkcji sprzedanej przemysłu całego województwa w grudniu 2017 r. wobec 21,8% w grudniu poprzedniego roku), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (16,4% wobec 17,5% przed rokiem), mebli (7,6% wobec 7,8% w grudniu poprzedniego roku) oraz urządzeń elektrycznych (6,9% wobec 7,3% przed rokiem). Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej przeliczoną na jednego zatrudnionego, w grudniu 2017 r. wyniosła 41,2 tys. zł (w cenach bieżących), tj. o 2,8% więcej (w cenach stałych) niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia o 2,7% i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 10,9%. W okresie styczeń-grudzień 2017 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu wyniosła łącznie 167322,0 mln zł (w cenach bieżących) i była o 7,8% (w cenach stałych) większa niż w całym poprzednim roku (w okresie styczeń-grudzień 2016 wzrost sprzedaży wyniósł 7,9%). Wzrost wartości produkcji sprzedanej odnotowały: przetwórstwo przemysłowe (o 8,5%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 4,0%). Spadek produkcji

dotyczył natomiast wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6,8%) oraz górnictwa i wydobywania (o 2,8%). Produkcja sprzedana przemysłu przeliczona na jednego zatrudnionego w okresie styczeń-grudzień 2017 r. wyniosła 504,5 tys. zł (w cenach bieżących) i w ciągu roku zwiększyła się o 5,0% (w cenach stałych), przy wzroście przeciętnego zatrudnienia o 2,7% i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia o 7,0%. Wartość produkcji sprzedanej budownictwa w województwie wielkopolskim w grudniu 2017 r. wyniosła 2504,8 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 47,6% więcej niż przed miesiącem i o 13,4% więcej niż przed rokiem (w grudniu 2016 r. zanotowano wzrost wartości sprzedaży w skali miesiąca – o 40,7%, ale spadek w stosunku rocznym o 1,9%).

Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe w województwie wielkopolskim w grudniu 2017 r. wzrosła o 9,8% w relacji do grudnia poprzedniego roku (przed rokiem w ujęciu miesięcznym odnotowano wzrost o 19,3%, a w stosunku rocznym – o 13,4%). W skali roku najbardziej zwiększyła się sprzedaż detaliczna mebli oraz sprzętu RTV i AGD (o 61,1%), a także tekstyliów, odzieży i obuwia (o 54,4%), mniejsza była natomiast sprzedaż paliw (o 18,5%) oraz pojazdów samochodowych, motocykli i części (o 12,0%).

Sprzedaż hurtowa jednostek handlowych ogółem w województwie wielkopolskim w grudniu 2017 r. (licząc w cenach bieżących) obniżyła się o 5,2% w porównaniu z listopadem, ale była o 10,9% większa od notowanej w grudniu poprzedniego roku. W przedsiębiorstwach handlu hurtowego miesięczny spadek wyniósł 3,9%, natomiast wzrost obserwowany w ujęciu rocznym sięgnął 11,3%. Przed rokiem wartość sprzedaży hurtowej w ujęciu miesięcznym zwiększyła się o 0,9% w przedsiębiorstwach handlowych ogółem i o 1,4% w jednostkach handlu hurtowego, natomiast w skali roku wzrost w obu przypadkach wyniósł 11,9%.

Na wysokim poziomie utrzymał się stopień wykorzystania mocy produkcyjnych przez przedsiębiorstwa regionu. Odnotowano zmiany w planach inwestycyjnych poprzez spadek zainteresowania kredytami bankowymi, z których korzystało jednak ponad 50% firm. Problemy z obsługą zadłużenia wystąpiły w 12% podmiotów gospodarczych korzystających z tego instrumentu wsparcia finansowego.

WYBRANE WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

MIEJSCE W SKALI KRAJU

Liczba ludności wg stanu 30.06.2017 r.

POLSKA – 38 422 346

1) województwo mazowieckie – 5372 579

2) województwo śląskie – 4552 627

3) województwo wielkopolskie – 3484 975

4) województwo małopolskie – 3386 162

5) województwo dolnośląskie – 2902 365

Liczba podmiotów gospodarki narodowej (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwo rolne) wg stanu 31.12.2017 r.

POLSKA – 4 309 800

1) województwo mazowieckie – 809 369 (18,77% ogółu w kraju)

2) województwo śląskie – 469 927 (10,90%)

3) województwo wielkopolskie – 422 094 (9,79%)

4) województwo małopolskie – 380 020 (8,81%)

5) województwo dolnośląskie – 368 811 (8,55%)

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wg stanu 31.12.2017 r.

POLSKA – 3 001 353

- 1) województwo mazowieckie – 514 006 (17,12% ogółu w kraju)
- 2) województwo śląskie – 330 891 (11,02%)
- 3) województwo wielkopolskie – 302 911 (10,09%)**
- 4) województwo małopolskie – 272 550 (9,08%)
- 5) województwo dolnośląskie – 237 887 (7,92%)

**Liczba spółek handlowych (w tym: z udziałem kapitału zagranicznego)
wg stanu 31.12.2017 r.**

POLSKA – 537 273

- 1) województwo mazowieckie – 171 229 (37 972)
- 2) województwo śląskie – 54 829 (7 194)
- 3) województwo wielkopolskie – 53 014 (7 687)**
- 4) województwo dolnośląskie – 44 649 (8 468)
- 5) województwo małopolskie – 43 478 (6 338)

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2017 r.

POLSKA – 5 760 212 osób

- 1) województwo mazowieckie – 1 463 400 osób
- 2) województwo śląskie – 760 100 osób
- 3) województwo wielkopolskie – 693 027 osób**
- 4) województwo dolnośląskie – 462 249 osób
- 5) województwo małopolskie – 460 392 osób

Stopa bezrobocia rejestrowanego (liczba bezrobotnych) w grudniu 2017 r.

POLSKA – 8,3% (1 081 700 osób)

- 1) województwo wielkopolskie – 3,7% (40 022 os.)**
- 2) województwo śląskie – 5,2% (56 248 os.)
- 3) województwo małopolskie – 5,4% (58 411 os.)
- 4) województwo pomorskie – 5,5% (59 493 os.)
- 5) województwo mazowieckie – 5,6% (60 575 os.)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2017 r.

POLSKA – 4974,00 zł (pozycja w grudniu 2016 r.)

- 1) województwo mazowieckie – 5841 zł (1)
- 2) województwo śląskie – 5614 zł (2)
- 3) województwo dolnośląskie – 5205 zł (3)
- 4) województwo pomorskie – 4880 zł (4)
- 5) województwo łódzkie – 4651 zł (5)
- 6) województwo małopolskie – 4618 zł (7)
- 7) województwo zachodniopomorskie – 4530 zł (6)
- 8) województwo wielkopolskie – 4417 zł (9)**
- 9) województwo opolskie – 4386 zł (8)
- 10) województwo lubelskie – 4378 zł (10)

Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu PKB (2016)

(dane szacunkowe opublikowane przez GUS 29.12.2017 r.)

POLSKA – 1 858 637 mln zł

1) województwo mazowieckie – 22,2% (412 436 mln zł)

2) województwo śląskie – 12,3% (229 004 mln zł)

3) województwo wielkopolskie – 9,9% (183 658 mln zł)

4) województwo dolnośląskie – 8,4% (155 682 mln zł)

5) województwo małopolskie – 8,0% (148 211 mln zł)

PKB województwa wielkopolskiego w kwotach bezwzględnych/na osobę

2010: 131,8 mld zł / 38 629 zł

2011: 142,2 mld zł / 41 285 zł

2012: 150,3 mld zł / 43 425 zł

2013: 159,7 mld zł / 46 135 zł

2014: 166,5 mld zł / 48 014 zł

2015: 176,7 mld zł / 50 870 zł

2016: 183,6 mld zł / 52 809 zł

PKB województwa wielkopolskiego w porównaniu z wybranymi regionami partnerskimi

(dane odnoszące się do 2016 r.)

Prowincja Hainaut (Belgia): 32 304 mln € (0,21 % w skali UE)

Region Marche (Italia): 40 988 mln € (0,27%)

Wielkopolska: 42 092 mln € (0,28%)

Brandenburgia (Niemcy): 68 757 mln € (0,46%)

Bretania (Francja): 94 270 mln € (0,63%)

Północna Brabancja (Niderlandy): 107 888 mln € (0,72%)

Region Emilia-Romania (Italia): 153 997 mln € (1,03%)

Dolna Saksonia (Niemcy): 265 047 mln € (1,77%)

Hesja (Niemcy): 270 369 mln € (1,81%)

**PKB województwa wielkopolskiego w porównaniu z wybranymi państwami Unii Europejskiej
o zbliżonej liczbie ludności w 2016 r.**

Irlandia (4,78 mln mieszkańców) – 275 567 mln € (1,72% w skali UE)

Chorwacja (4,190 mln) – 46 382 mln € (0,31%)

Wielkopolska (3,481 mln) – 42 092 mln € (0,28%)

Słowenia (2,064 mln) – 40 418 mln € (0,27%)

Litwa (2,888 mln) – 38 668 mln € (0,25%)

Łotwa (1,968 mln) – 24 927 mln € (0,16%)

Estonia (1,315 mln) – 21 092 mln € (0,14%)

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie wielkopolskim w końcu grudnia 2017 r. wyniosła 422,1 tys., bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne, co oznacza wzrost o 1,8% w porównaniu z końcem 2016 r. Prawie ¼ podmiotów prowadziła działalność w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych, 13% zajmowało się budownictwem, a 10% działalnością profesjonalną, naukową i techniczną. W skali roku najbardziej zwiększyła się liczba zarejestrowanych fundacji (o 10,3%) oraz spółek handlowych (o 7,6%). Najwięcej podmiotów działało

na terenie Poznania (26,7%) i powiatu poznańskiego (14,0%). W skali roku liczba p.g.n. zwiększyła się o 1,8% (w kraju o 1,7%). Podmioty zarejestrowane w województwie wielkopolskim stanowiły 9,8% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej w Polsce. Najwięcej podmiotów w 2017 r. zarejestrowanych było w Poznaniu (112,5 tys.) i powiecie poznańskim (59,1 tys.). Skupiały one łącznie ponad 40% podmiotów gospodarki narodowej w województwie. Najmniej podmiotów jako swą siedzibę wskazywało powiat międzychodzki (3,6 tys., tj. 0,8% ogółu podmiotów). Największa koncentracja podmiotów gospodarki narodowej, wyrażająca się w ich liczbie na 1 km², występuje na terenie Poznania, gdzie w 2017 r. na 1 km² przypadało 430 podmiotów (w 2016 r. 422), a także w pozostałych miastach na prawach powiatu: Leszno (282), Kalisz (169) i Konin (101). Natomiast najniższym wskaźnikiem charakteryzowały się powiaty: złotowski (3 podmioty na 1 km²), czarnkowsko-trzcianecki (4) i międzychodzki (5). O poziomie przedsiębiorczości regionu świadczy również wskaźnik określający liczbę podmiotów w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik przedsiębiorczości w województwie wielkopolskim wyniósł 1964 w 2017 r. wobec 1922 przed rokiem. W kraju kształtował się on na niższym poziomie (odpowiednio 1823 wobec 1783). W przekroju terytorialnym najbardziej atrakcyjnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej okazała się stolica województwa wraz z okalającym ją powiatem poznańskim (odpowiednio 3475 i 2519 podmiotów na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym). Najniższy wskaźnik przedsiębiorczości odnotowano w powiecie złotowskim (1195). Największy wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej w porównaniu z 2016 r. odnotowano w sekcjach: informacja i komunikacja (o 7,5%), administrowanie i działalność wspierająca (o 5,2%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 5,0%). W przekroju terytorialnym największy przyrost podmiotów wystąpił w powiatach: konińskim (o 4,7%), tureckim (o 3,5%) i poznańskim (o 3,3%). W zbiorowości zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim przeważają jednostki mikro, tj. z przewidywaną przy wpisie do rejestru REGON liczbą pracujących do 9. W 2017 r. stanowiły one 95,4% ogółu jednostek. Spośród nich najwięcej należało do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (24,5%) oraz budownictwo (13,3%). Udział podmiotów małych (z przewidywaną liczbą pracujących od 10 do 49) wyniósł 3,8%. Najwięcej małych podmiotów zajmowało się przetwórstwem przemysłowym (20,3%) i handlem; naprawą pojazdów samochodowych (18,9%). Podmioty średnie (z przewidywaną liczbą pracujących od 50 do 249) i duże (z przewidywaną liczbą pracujących powyżej 250 osób) stanowiły odpowiednio 0,7% i 0,1% ogółu podmiotów. Jednostki średnie najczęściej prowadziły działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (30,3%) i edukacji (19,0%). Podmioty duże zajmowały się głównie przetwórstwem przemysłowym (42,8%) oraz handlem; naprawą pojazdów samochodowych (12,8%). W 2017 r., podobnie jak w poprzednich latach, zdecydowaną większość jednostek rejestru REGON skupiał sektor prywatny. W końcu 2017 r. należało do niego 407,4 tys. jednostek, czyli 96,5% ogółu podmiotów. Większość podmiotów prywatnych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (74,3%), których liczebność (302,9 tys.) w ciągu roku zwiększyła się o 1,0%. Osoby fizyczne najczęściej zajmowały się handlem; naprawą pojazdów samochodowych (25,7%), budownictwem (15,4%), działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (11,0%) oraz przetwórstwem przemysłowym (9,5%). Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą dominują mikroprzedsiębiorstwa (98,7%). W sektorze publicznym w końcu 2017 r. było 9,2 tys. jednostek, tj. 2,2% ogółu podmiotów. Wśród jednostek tego sektora 41,3% prowadziło działalność w zakresie edukacji, a 27,0% w obsłudze rynku nieruchomości. W końcu 2017 r. w rejestrze REGON w województwie wielkopolskim wpisanych było 53,0 tys. spółek handlowych, tj. o 7,6% więcej niż przed rokiem. Spółki handlowe zarejestrowane w województwie stanowiły 9,9% wszystkich spółek handlowych w kraju (wobec 9,8% w 2016 r.). W strukturze spółek handlowych dominują spółki kapitałowe (83,9%). Wśród spółek handlowych 14,5% stanowiły spółki z udziałem kapitału zagranicznego. W skali roku ich udział zwiększył się o 0,5 p. proc. Najwięcej spółek handlowych prowadziło swoją działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (25,7% ogółu spółek handlowych), przetwórstwo przemysłowe (14,4%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (12,8%) oraz budownictwo (10,9%). W Poznaniu skoncentrowana była ponad połowa spółek handlowych (51,6%), natomiast najmniej było ich w powiecie międzychodzki i kolskim (około 0,5%). Liczba zarejestrowanych spółek cywilnych w końcu 2017 r. wyniosła 25,9 tys., tj. o 0,3% więcej

niż przed rokiem. Spółki cywilne zarejestrowane w województwie stanowiły 9,0% ogółu spółek cywilnych w kraju. Podobnie jak w przypadku spółek handlowych, ich działalność prowadzona była głównie w ramach: handlu; naprawy pojazdów samochodowych (39,1% ogółu spółek cywilnych w województwie), przetwórstwa przemysłowego (12,6%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (9,5%) oraz budownictwa (9,4%). Większość spółek cywilnych zlokalizowanych była w Poznaniu (36,2%) i powiecie poznańskim (14,2%). W 2017 r. w województwie wielkopolskim zarejestrowano 34,9 tys. nowych podmiotów, tj. o 3,3% więcej niż przed rokiem. Biorąc pod uwagę formę prawną, wśród nowych jednostek najwięcej było osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (80,7% ogółu nowych podmiotów) i spółek handlowych (12,9%). Ze względu na rodzaj działalności najwięcej nowo zarejestrowanych podmiotów należało do sekcji: budownictwo (20,4%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (18,3%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (10,9%). Najwięcej nowych jednostek powstało w Poznaniu (8,6 tys., tj. 24,6% ogółu) i powiecie poznańskim (4,8 tys., tj. 13,7%), a najmniej w powiecie międzychodzkim (0,2 tys., tj. 0,7%). W 2017 r. z rejestru REGON dla województwa wielkopolskiego wyrejestrowano łącznie 27,2 tys. podmiotów, tj. o 4,4% mniej niż przed rokiem. Wśród wykreślanych jednostek dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (91,4% w 2017 r.). Podmioty wykreślone w ciągu roku prowadziły działalność głównie w ramach: handlu; naprawy pojazdów samochodowych (27,6% ogółu wykreślonych jednostek), budownictwa (17,6%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (8,7%) oraz przetwórstwa przemysłowego (8,0%). Najwięcej wyrejestrowań podmiotów odnotowano w Poznaniu (6,0 tys., tj. 22,1% ogółu) i powiecie poznańskim (3,5 tys., tj. 13,0%), a najmniej w powiecie międzychodzkim (0,2 tys., tj. 0,9%). Stosunek liczby podmiotów wykreślonych z rejestru do jednostek nowo rejestrowanych w 2017 r. w województwie wielkopolskim wynosił 78,0% wobec 84,3% przed rokiem. We wszystkich podmiotach, bez względu na formę prawną, nowych rejestracji było więcej niż wyrejestrowań. Najmniej korzystny wskaźnik zaobserwowano wśród osób fizycznych; w 2017 r. na 100 nowych rejestracji w tej grupie podmiotów przypadało 88 wyrejestrowań (102 w 2016 r.). Najlepszy wskaźnik zanotowano dla spółek handlowych (15 wyrejestrowań na 100 nowych zarejestrowań, 13 w 2016 r.). Analizując zmiany w liczbie jednostek ujętych w rejestrze REGON, wykorzystuje się również wskaźnik względnego przyrostu netto podmiotów, który jest stosunkiem różnicy między liczbą podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych do liczby ludności na terenie objętym badaniem. W 2017 r. w województwie wielkopolskim wartość tego wskaźnika ukształtowała się na poziomie 22 podmioty na 10 tys. ludności wobec 15 przed rokiem. Największy względny przyrost netto liczby podmiotów odnotowano w Poznaniu (48 podmiotów na 10 tys. ludności) oraz w powiatach konińskim i poznańskim (34). Najmniejszy przyrost netto zaobserwowano w powiecie czarnkowsko-trzcińskim (3 podmioty na 10 tys. ludności), a w powiecie międzychodzkim wystąpiło zerowe saldo między liczbą podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych. Struktura terytorialna zbiorowości jednostek ujętych w rejestrze REGON modyfikuje się również na skutek zmiany lokalizacji podmiotów gospodarki narodowej. W odniesieniu do osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oznacza to zmianę adresu siedziby organu zarządzającego, a dla osób fizycznych – zmianę adresu miejsca zamieszkania.

Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim wg wybranych form prawnych (31.12.2016 r. > 31.12.2017 r.)

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sekcji PKD

Wyszczególnienie Stan 31.12.2016 Stan 31.12.2017	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny (w tym osoby fizyczne)
OGÓŁEM	414798 422094	9703 9159	400567 (299906) 407436 (302 911)
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11447 11297	74 74	11321 (9178) 11168 (9026)

Przemysł	42283 42815	358 367	41563 (30027) 41989 (30117)
Budownictwo	52860 55141	68 71	52406 (44968) 54547 (46678)
Handel/naprawa pojazdów samochodowych	103548 102248	48 50	102727 (79863) 101263 (77919)
Transport i gospodarka magazynowa	24520 24800	50 48	24246 (21248) 24481 (21236)
Zakwaterowanie i gastronomia	9685 9967	96 95	9509 (7074) 9755 (7191)
Informacja i komunikacja	13208 14199	26 27	12634 (8609) 13645 (9441)
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11525 11469	11 14	11380 (9530) 11294 (9387)
Obsługa rynku nieruchomości	17748 18640	2445 2477	15061 (3438) 15847 (3573)
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	41352 42821	178 169	40589 (32495) 41990 (33328)
Administrowanie i działalność wspierająca	12760 13422	22 23	12542 (10085) 13134 (10390)
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	2748 2741	871 869	1876 (9) 1871 (11)
Edukacja	14394 14072	4366 3786	9988 (6832) 10221 (7080)
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	22591 23207	552 555	21952 (20011) 22546 (20555)
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6939 7144	522 518	6385 (2920) 6581 (3020)
Pozostała działalność usługowa	26290 26911	16 16	26133 (13618) 26704 (13958)
Organizacje i zespoły eksterytorialne	9 9	0 0	9 9

Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim
w podziale na subregiony (stan 31.12.2017 r.)

Subregion	Liczba p.g.n. (31.12.2016 r.)	Liczba p.g.n. (31.12.2017 r.)	Przyrost w stosunku rocznym
kaliski	64640	65485	1,3%
koniński	60535	61593	1,7%
leszczyński	58762	59514	1,3%
pilski	35928	36191	0,7%
poznański	84402	86763	2,8%
Miasto Poznań	110531	112548	1,8%

RYNEK PRACY I WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Rynek pracy

W strukturze zatrudnienia w województwie wielkopolskim niezmiennie dominowały dwie sekcje: przetwórstwo przemysłowe (41,4% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (30,9%). Na poziomie działów największym zatrudnieniem wyróżniały się przedsiębiorstwa handlu detalicznego (20,9% ogółu zatrudnionych) i hurtowego (8,7%), jednostki związane z transportem lądowym i rurociągowym (6,8%) oraz podmioty zajmujące się produkcją artykułów spożywczych (6,7%) i mebli (6,2%). W okresie styczeń-grudzień 2017 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się na poziomie 730,3 tys. osób i było o 5,4% większe niż przed rokiem (w 2016 r. wzrost zatrudnienia wyniósł 4,6%). Podobnie jak w grudniu, w całym roku 2017 przeciętne zatrudnienie najbardziej zwiększyło się w sekcjach transport oraz gospodarka magazynowa (o 25,1%) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 14,8%), natomiast największy spadek odnotowały przedsiębiorstwa zajmujące się górnictwem oraz wydobywaniem (o 11,8%).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	XII 2017		I–XII 2017	
	w tys.	XII 2016=100	w tys.	I–XII 2016=100
Ogółem	748,3	107,1	730,3	105,4
w tym:				
Przemysł	333,6	102,7	331,6	102,7
górnictwo i wydobywanie	4,6	97,1	4,6	88,2
przetwórstwo przemysłowe	309,6	102,9	307,4	103,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^a	7,8	99,3	7,9	100,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^a	11,6	101,3	11,6	103,2
Budownictwo	36,7	103,9	37,1	102,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a	231,4	107,7	222,0	105,1
Transport i gospodarka magazynowa	62,1	137,7	56,0	125,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^a	6,2	101,0	6,4	104,0
Informacja i komunikacja	12,1	107,0	12,1	107,4
Obsługa rynku nieruchomości ^a	7,8	105,6	7,7	104,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	14,1	100,7	13,8	98,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^a	32,9	116,4	32,5	114,8

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Cudzoziemcy na wielkopolskim rynku pracy

W 2017 r. wydanych zostało w województwie wielkopolskim łącznie 21118 zezwoleń na pracę dla cudzoziemców, obejmujących pobyt czasowy i pracę lub wyłącznie pracę sezonową (2016 r.: 10212). Kobiety stanowiły 22,25% populacji beneficjentów. Większość z nich (19144 - 90,66%) stanowili obywatele Ukrainy, następnie Mołdawii (2,7%) oraz Białorusi (1,4%). Pozostałymi narodowościami obecnymi na rynku pracy stali się obywatele Bangladeszu, Nepalu, Indii oraz Uzbekistanu. Cudzoziemcy znaleźli zatrudnienie głównie w sześciu branżach gospodarki:

przetwórstwie przemysłowym – 24,3%,
 transporcie i gospodarce magazynowej – 19,1%,
 budownictwie – 16,2%,
 rolnictwie, leśnictwie i rybactwie – 5,4%,
 handlu – 4,8%, oraz
 zakwaterowaniu i gastronomii – 2,8%.

Ogólna charakterystyka zarejestrowanych bezrobotnych

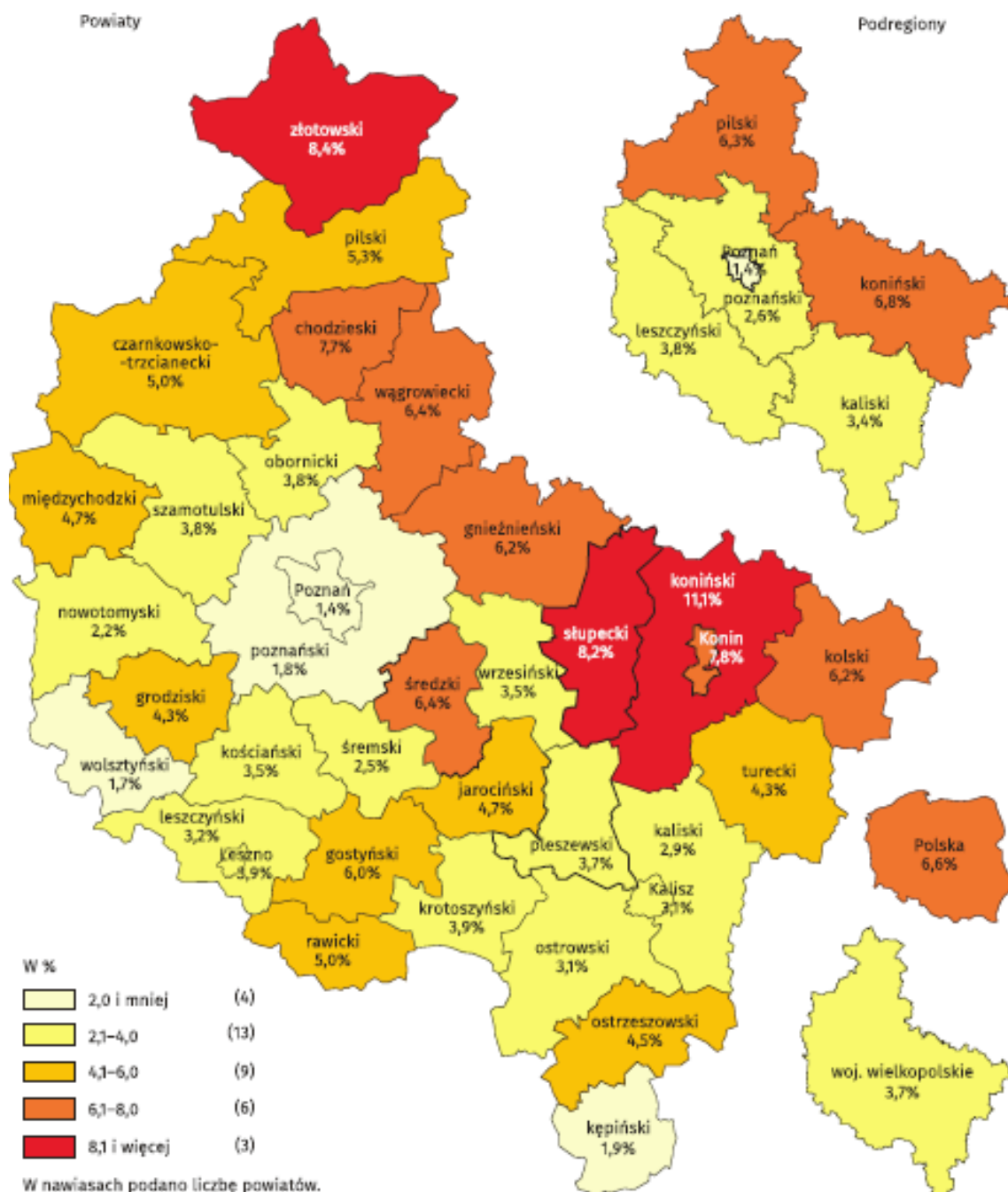
W dniu 31.12.2017 r. w ewidencji powiatowych urzędów pracy w województwie wielkopolskim znajdowało się 58,9 tys. bezrobotnych, co stanowiło 5,4% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem populacja ta zmniejszyła się o 18,8 tys. osób, tj. o 24,2%, przy spadku w kraju o 19,0%. Najwięcej bezrobotnych było zarejestrowanych w Poznaniu oraz w powiecie konińskim. W obu powiatach ich liczba była podobna (5,0 tys. osób), jednak w odniesieniu do liczby mieszkańców dawało to całkowicie różny obraz bezrobocia na tych obszarach; w powiecie konińskim udział bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo (stopa bezrobocia rejestrowanego) był największy, podczas gdy w Poznaniu – najmniejszy. Po ok. 3,0 tys. bezrobotnych było zarejestrowanych w powiatach: poznańskim, gnieźnieńskim, pilskim i złotowskim oraz w Koninie. Najmniej bezrobotnych obejmowały rejestry urzędów pracy w powiatach: wolsztyńskim (ok. 0,5 tys. osób) oraz międzychodzkiem, śremskim i kępińskim (ok. 0,6 tys. osób). W ciągu roku bezrobocie zmniejszyło się we wszystkich powiatach, a największy względny spadek odnotowano w powiatach: wrzesińskim (gdzie liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 44,5%), kolskim (o 39,8%), obornickim (o 38,4%) i śremskim (o 34,6%). Najmniejsze zmiany zaobserwowano pod tym względem w powiecie kępińskim, gdzie spadek wyniósł 8,0% (w liczbach bezwzględnych oznaczało to o 53 bezrobotnych mniej niż w końcu 2016 r.), a także w złotowskim i międzychodzkiem (spadek odpowiednio o 12,1% i o 13,5%). Kobiety stanowiły 60,8% wszystkich bezrobotnych w województwie, tj. o 2,0 p. proc. więcej niż w 2016 r. i o 5,7 p. proc. więcej niż przeciętnie w kraju. Największy udział kobiet wśród bezrobotnych zanotowano w powiatach: międzychodzkiem (68,5%), kościańskim (68,2%) oraz ostrzeszowskim (67,2%). Najbardziej wyrównane proporcje w zbiorowości bezrobotnych według płci obserwowano natomiast w powiecie wolsztyńskim, gdzie kobiety stanowiły 53,7% ogółu bezrobotnych, a także w Kaliszu (54,5%), Poznaniu (55,1%) oraz powiecie nowotomyskim (55,7%). W skali roku liczba bezrobotnych kobiet w województwie zmniejszyła się o 21,8%. W przypadku mężczyzn spadek był większy i wyniósł 27,8%. Wśród bezrobotnych przeważały osoby poprzednio pracujące (89,2% wobec 86,1% w kraju), a 6,1% z nich stanowiły osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Przed rokiem udział zwalnianych osób był nieco większy i kształtował się na poziomie 6,9%.

W końcu grudnia 2017 r. bez prawa do zasiłku pozostawało 48,8 tys. bezrobotnych, a ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem w porównaniu z analogicznym miesiącem poprzedniego roku zmniejszył się o 1,2 p. proc. (do 82,9%). W grudniu 2017 r. do urzędów pracy zgłoszono 6,1 tys. ofert zatrudnienia - o 1,6 tys. mniej niż przed rokiem. W końcu grudnia 2017 r. na 1 ofertę przypadało 14 bezrobotnych (13 w 2016 r.).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2017 roku

styczeń	5,1% (6,5%)	lipiec	4,1% (5,3%)
luty	5,1% (6,5%)	sierpień	4,1% (5,2%)
marzec	4,9% (6,3%)	wrzesień	4,0% (5,1%)
kwiecień	4,5% (6,0%)	październik	3,8% (5,0%)
maj	4,3% (5,7%)	listopad	3,7% (5,0%)
czerwiec	4,1% (5,4%)	grudzień	3,7% (5,0%)

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW I PODREGIONÓW W 2017 R.
Stan w końcu grudnia

Wynagrodzenia

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim w grudniu 2017 r. wyniosło 4417,39 zł i w porównaniu z poprzednim miesiącem wzrosło o 4,8%, a w relacji do grudnia poprzedniego roku zwiększyło się o 7,8% (przed rokiem miesięczny wzrost wynagrodzeń wyniósł 4,5%, natomiast roczny 4,9%).

Najwyższe wynagrodzenie w grudniu 2017 r. utrzymało się w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (o 89,8% wyższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw),

wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o (59,4% wyższe od średniej) oraz informacja i komunikacja (o 54,8% wyższe od średniej). Pomimo stosunkowo dużego wzrostu płac w jednostkach zajmujących się zakwaterowaniem i gastronomią, obserwowanego od początku roku, nadal poziom wynagrodzenia w tej sekcji jest najniższy (w grudniu 2017 r. o 27,3% niższy od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw). W całym roku 2017 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 4147,65 zł, tj. o 7,2% wyżej niż przed rokiem (w okresie styczeń-grudzień 2016 r. wzrost wynagrodzeń wyniósł 5,3%). Wynagrodzenia zwiększyły się we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw - najwyższy przyrost dotyczył jednostek z sekcji **górnictwo i wydobywanie** (o 14,0%) oraz **zakwaterowanie i gastronomia** (o 13,2%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	XII 2017		I-XII 2017	
	w zł	XII 2016=100	w zł	I-XII 2016=100
Ogółem	4417,39	107,8	4147,65	107,2
w tym:				
Przemysł	4768,19	110,9	4372,42	107,0
górnictwo i wydobywanie	8384,85	131,3	5686,88	114,0
przetwórstwo przemysłowe	4651,82	111,0	4294,77	107,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^a	7040,53	108,8	6946,98	106,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^a	4905,42	101,0	4140,65	104,6
Budownictwo	4764,55	105,0	4488,41	106,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a	3865,53	108,1	3731,09	108,7
Transport i gospodarka magazynowa	3804,94	100,2	3922,95	108,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^a	3211,48	119,7	2929,72	113,2
Informacja i komunikacja	6840,10	106,8	6682,37	106,2
Obsługa rynku nieruchomości ^a	5297,79	104,0	4870,74	107,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5678,02	102,1	5452,99	103,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^a	3509,95	107,9	3141,57	104,6

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

INICJATYWY KLASTROWE W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Przedsiębiorstwa województwa wielkopolskiego doceniają korzyści wynikające z różnych form współpracy w ramach klastrów – współdziałania opartego na geograficznej koncentracji. Przedsiębiorstwa, jednostki naukowe wraz z otoczeniem biznesowym oraz samorządy lokalne wiążą się siecią pionowych i poziomych zależności zapewniając możliwość synergicznej współpracy gospodarczej przy jednoczesnym zachowaniu konkurencji pomiędzy poszczególnymi firmami klastra. Pod względem liczby podmiotów funkcjonujących w wybranych sektorach gospodarki, odpowiadających działalności inicjatyw klastrowych funkcjonujących w województwie wielkopolskim, największymi pozostają: budownictwo (45 tys.), medycyna (20 tys.), transport i logistyka (17 tys.) motoryzacja (16 tys.), turystyka (14 tys.), edukacja (13 tys.) i ICT (12 tys.). Z kolei koncentracja podmiotów z poszczególnych klastrów w województwie wielkopolskim na tle kraju wskazuje, że największą koncentracją charakteryzuje się klaster kotlarski. Chociaż dynamika liczby podmiotów w tej branży w latach 2009-2015, nie była najwyższa spośród badanych sektorów, to charakteryzowała się najwyższym wzrostem koncentracji w tym okresie. Ponad połowa (54%) nowych podmiotów zarejestrowanych w całym kraju w branży kotlarskiej powstała w Wielkopolsce. Podobna sytuacja dotyczy producentów mebli, gdzie udział województwa wielkopolskiego we wzroście liczby podmiotów w całej Polsce wyniósł 23%. W następstwie tego województwo wielkopolskie w obu wspomnianych klastrach – kotlarskim i meblarskim – posiada silną koncentrację podmiotów na tle Polski. Niemniej jednak istotną różnicą pomiędzy obiema branżami jest ich liczebność, podczas gdy producentów mebli

w Wielkopolsce przybyło 863 w wspomnianym okresie, to w branży kotlarskiej wzrost był 27 razy mniejszy. Poza klastrami kotlarskim oraz meblarskim, silną koncentrację podmiotów w Wielkopolsce obserwuje się w rolnictwie, które stanowi potencjał dla rozwoju klastrów opierających się o przemysł spożywczy czy zagospodarowanie odpadów rolniczych.

W 2012 roku 17 aktywnych inicjatyw klastrowych z terenu Wielkopolski wraz ze współdziałającym z nimi jednostkami otoczenia biznesu oraz jednostkami badawczo-rozwojowymi utworzyło Stowarzyszenie *Wielkopolskie Centrum Klasteringu*. W 2017 r. bazę członkowską WCK stanowiło 19 klastrów (powiązań kooperacyjnych/inicjatyw klastrowych), jak również 27 członków zwyczajnych (osoby fizyczne), 45 członków wspierających (osoby prawne) oraz 11 jednostek badawczo-rozwojowych, 3 parki/centra technologiczne i 13 innych Instytucji Otoczenia Biznesu. W 2016 r. Departament Gospodarki UMWW rozpoczął wdrażanie Procesu Certyfikacji Inicjatyw Klastrowych w Województwie Wielkopolskim, którego celem jest kwalifikacja współpracy przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych w regionie jako Inicjatywy Klastrowej oraz zdefiniowanie jej fazy rozwoju w celu dopasowania wsparcia dedykowanego dla poszczególnych poziomów zaawansowania IK. Szczegółowe działania w tym zakresie obejmują: (a) skatalogowanie istniejących w regionie Inicjatyw Klastrowych, (b) promocję istniejących w regionie Inicjatyw Klastrowych, (c) wsparcie rozwoju IK dopasowane do fazy rozwoju Inicjatywy Klastrowej, (d) budowę świadomości Marki Wielkopolski oraz (e) realizację założeń dokumentów strategicznych Województwa Wielkopolskiego dotyczących rozwoju, innowacji i promocji gospodarczej. W wyniku pierwszego naboru wniosków status Certyfikowanej Inicjatywy Klastrowej w Województwie Wielkopolskim uzyskały w dniu 06.07.2017 r.:

Klaster Spożywczy Leszczyńskie Smaki z siedzibą w Lesznie,

Leszczyński Klaster Budowlany z siedzibą w Lesznie,

Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski-Stowarzyszenie z siedzibą w Kaliszu.

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Wielkopolska należy do najlepiej rozwiniętych przemysłowych regionów Polski. W strukturze przemysłu województwa wielkopolskiego jest widoczna silna pozycja przemysłu spożywczego (20% wartości produkcji sprzedanej całego przemysłu województwa przypadało w 2016 roku na produkcję artykułów spożywczych). Wyróżnia się w niej także produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (14%), produkcja urządzeń elektrycznych (7%), mebli (8%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (6%). Jako ważny region przemysłowy Polski województwo wielkopolskie odznacza się znacznym udziałem w krajowej produkcji w wielu rodzajów przemysłu. Dotyczy to takich rodzajów produkcji jak:

- produkcja mebli (32% krajowej produkcji w 2016r.)
 - produkcja napojów (28%),
 - produkcja wyrobów tekstylnych (22%),
 - produkcja urządzeń elektrycznych (21%),
 - produkcja papieru i wyrobów z papieru (17%),
- produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (16%),
 - produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (15%),
 - produkcja artykułów spożywczych (15%),
- poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji (15%),
 - produkcja maszyn i urządzeń (12%),
- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (12%),
 - produkcja wyrobów z metali (10%),
- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (9%).

Województwo wielkopolskie charakteryzuje się ponadprzeciętną krajową ogólną atrakcyjnością inwestycyjną, świadczy o tym przyznanie województwu klasy C wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej (PAI2) dla gospodarki narodowej. Region uzyskał także wysokie oceny potencjalnej

atrakcyjności inwestycyjnej przemysłu kapitałochłonnego i pracochłonnego (klasa C), handlu i napraw (klasa C), zakwaterowania i gastronomii (klasa C), a także działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (klasa C).

Województwo wielkopolskie zostało sklasyfikowane na 160 miejscu wśród wszystkich 275 regionów Unii Europejskiej szczebla NUTS 2. Zajęte miejsce klasyfikuje województwo jako posiadające dość niską atrakcyjność inwestycyjną (klasa D) w skali UE. Oznacza to jednak poprawę o jedną klasę względem rankingu poprzedniego roku.

Województwo wielkopolskie jest bardziej atrakcyjne między innymi niż regiony:

Austria: *Burgenland;*

Belgia: *provincje Limburg, Hainaut, Luxembourg oraz Namur;*

Chorwacja: *Jadranska Hrvatska, Kontinentalna Hrvatska;*

Francja: *Champagne-Ardenne, Picardie, Centre, Basse-Normandie, Bourgogne, Lorraine, Poitou-Charentes, Limousin, Auvergne, Guadeloupe, Martinique, Guyane, Réunion;*

Hiszpania: *Galicia, Cantabria, Castilla y León, Castilla-La Mancha, Extremadura, Comunidad Valenciana, Illes Balears, Andalucía, Región de Murcia, Canarias;*

Holandia: *Friesland, Drenthe, Zeeland;*

Niemcy: *Brandenburg, Kassel, Mecklenburg-Vorpommern, Lüneburg, WeserEms, Münster, Koblenz, Saarland, Chemnitz, Sachsen-Anhalt;*

Portugalia: *Norte, Algarve, Centro, Alentejo, Região Autónoma dos Açores, Região Autónoma da Madeira;*

Rumunia: *Nord-Vest, Centru, Nord-Est, Sud-Est, Sud - Muntenia, Sud-Vest Oltenia, Vest;*

Słowacja: *Západné Slovensko, Stredné Slovensko, Východné Slovensko;*

Słowenia: *Vzhodna Slovenija;*

Węgry: *Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl, Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld;*

Wielka Brytania: *Cumbria, East Yorkshire and Northern Lincolnshire, Lincolnshire, Cornwall and Isles of Scilly, West Wales and The Valleys, Highlands and Islands;*

Włochy: *Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste, Abruzzo, Molise, Campania, Puglia, Basilicata, Calabria, Sicilia, Sardegna, Veneto, Friuli-Venezia Giulia, Umbria, Marche.*

Rozwój instytucji otoczenia biznesu w województwie wielkopolskim w 2017 r. stanowił ważny czynnik podnoszenia jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególną rolę odgrywały instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw (izby gospodarcze, stowarzyszenia, jednostki badawczo-rozwojowe itd.). Platformą doradczą Samorządu Województwa Wielkopolskiego w obszarze wspierania przedsiębiorczości oraz wdrażania innowacji w gospodarce pozostawało **Wielkopolskie Forum Inteligentnych Specjalizacji**, które rozpoczęło swoją działalność w dniu 19.12.2014 r. W pracach Forum oraz jego 6 grup roboczych (*Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, Wnętrza przyszłości, Przemysł jutra, Rozwój oparty na ICT, Wyspecjalizowane procesy logistyczne oraz Nowoczesne technologie medyczne*) uczestniczyło w 2017 r. łącznie 141 osób, będących przedstawicielami biznesu (84 podmiotów gospodarczych), nauki oraz samorządów lokalnych.

Wsparcie działalności MŚP stanowiło również cel działalności **Wielkopolskiego Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów** (COIE), działającego w strukturze organizacyjnej Departamentu Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Zadanie realizowane było poprzez ułatwienie przedsiębiorstwom, jak również branżowym organizacjom zrzeszającym przedsiębiorców, dostępu do kompleksowych, wysokiej jakości usług informacyjnych w zakresie niezbędnym do planowania, organizowania oraz realizacji eksportu poza granice Polski oraz w celu przyciągania inwestycji zagranicznych do województwa wielkopolskiego. W 2017 r. Centrum wykonało 126 usług doradczych *pro-eksport* oraz 46 *pro-biz*. Odbiorcami usług byli głównie przedsiębiorcy z Wielkopolski oraz zagraniczni inwestorzy zainteresowani lokowaniem inwestycji na terenie województwa.

W 2017 r. działały na terenie województwa wielkopolskiego następujące podstrefy pięciu **Specjalnych Stref Ekonomicznych**:

1. *Kamiennogórskiej SSE Małej Przedsiębiorczości(1) – Ostrów Wielkopolski;*
2. *Kostrzyńsko-Słubickiej SSE (16) - Buk, Chodzież, Gniezno, Kwilcz, Lipno, Międzychód, Nowy Tomysł, Piła, Poznań, Przemęt, Sieraków, Stęszew, Swarzędz, Śmigiel, Wągrowiec i Wronki;*
3. *Łódzkiej SSE (6) - Kalisz, Komorniki, Nowe Skalmierzyce, Ostrzeszów, Przykona, Trojanów i Turek;*
4. *Pomorskiej SSE (2) – Czarnków i Piła;*
5. *Wałbrzyskiej SSE Invest Park Sp. z o.o. (8) – Kalisz, Kościan, Krotoszyn, Leszno, Poznań, Przeźmierowo k/Poznania, Śrem i Września.*

Podstrefy Specjalnych Stref Ekonomicznych w województwie wielkopolskim zajmowały (stan w dniu 31.12.2017 r.) łącznie powierzchnię blisko 1200 ha, w tym zagospodarowanych było ponad 700 ha. Pod względem powierzchni zagospodarowanej największymi pozostawały podstrefa Wałbrzyskiej SSE (386,33 ha) oraz podstrefa Kostrzyńsko-Słubickiej SSE (197,86 ha), najmniejsza natomiast podstrefa Kamiennogórskiej SSE (4,74 ha). Liczba miejsc pracy w podstrefach samej tylko Kostrzyńsko-Słubickiej SSE wyniosła 12850 (szacunkowo ok. 23000 we wszystkich podstrefach SSE w Wielkopolsce). Wydanych zostało łącznie ok.100 zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie podstref. Wiodącymi branżami w podstrefach pozostały: metalowa, motoryzacyjna, budowlana, wyrobów z tworzyw sztucznych, urządzeń elektrycznych i optycznych, meblarska, chemiczna, wyrobów sanitarnych, konstrukcji stalowych/aluminiowych, opakowań i produkcji gazów technicznych. Pierwotne przywileje dla inwestorów działających w Specjalnych Strefach Ekonomicznych miały być zlikwidowane już w 2014 roku, jednakże w dniu 23.07.2013 r. zmienionych zostało 14 rozporządzeń dotyczących SSE, przedłużając okres funkcjonowania stref do 31.12.2026 r.

Literatura

EUROSTAT News Release No. 33/2018 : 2015 GDP per capita in 276 EU regions

Wyd. : EUROSTAT, Bruksela, 28.02.2018

Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w 2017 r.

Wyd.: Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 29.01.2018

Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie wielkopolskim w 2017 r.

Wyd.: Urząd Statystyczny w Poznaniu, 30.03.2018

Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017. Województwo wielkopolskie

Wyd.: Szkoła Główna Handlowa w Warszawie na zlecenie PAHiL, Warszawa, listopad 2017

Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w grudniu 2017

Wyd. Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 29.01.2018.

Aktywność ekonomiczna ludności w województwie wielkopolskim w IV kwartale 2017 r.

Wyd. Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 30.03.2018.

Opracowania i materiały własne Departamentu Gospodarki UMWW

Opracowanie

Stanisław H. Kaj

Główny Specjalista

Oddział Innowacji i Przedsiębiorczości (DRG-1)

Departament Gospodarki UMWW

Poznań, 24.04.2018 r.